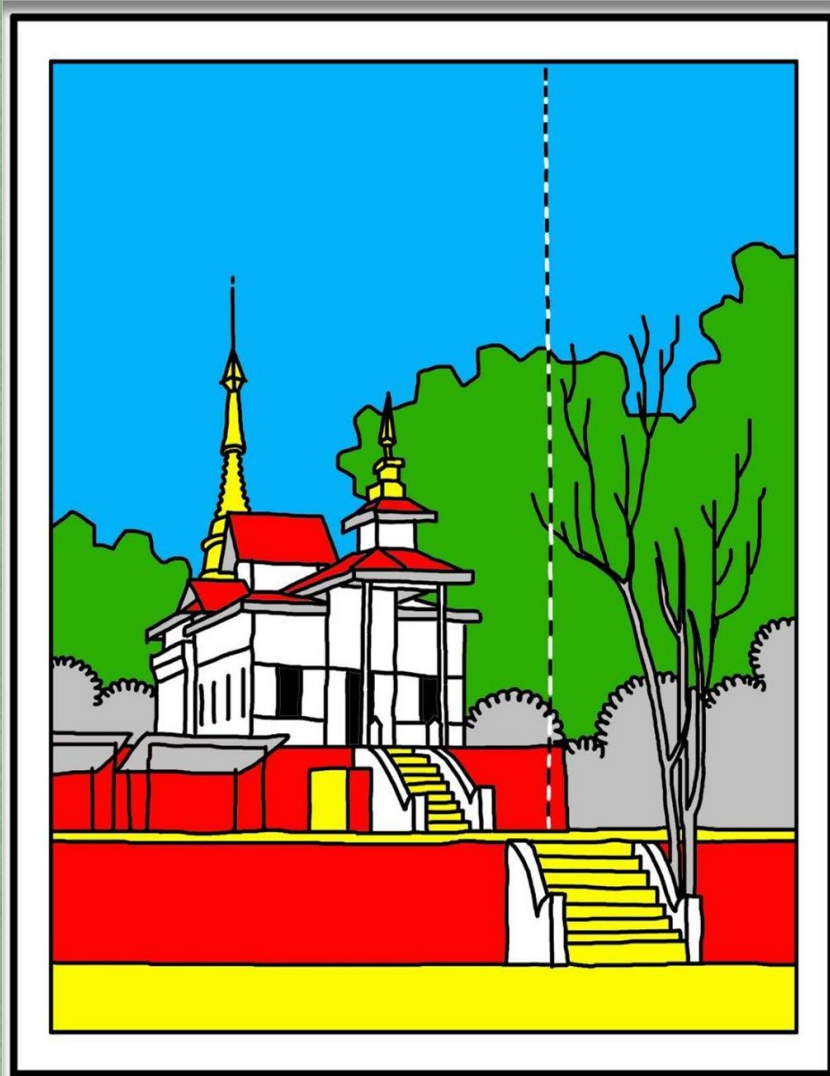

လံာ်အ်ကနောံ - ပနောံဉ်ကနောံ

Writing Htanaw

လဲအ်ကနော် – ပနောဉ်ကနော်

Han Tin

Mathias Jenny

Illustrations by Hein Thet Paing (Myeik)

2025

Myanmar Center, Chiang Mai University
Myanmar Cultures and Languages Support Project (MCL)

Writing Htanaw | လဲအဲကနဲ - ပနောဉ်ကနဲ

Authors: Han Tin, Mathias Jenny

Illustrations: Hein Thet Paing

Published by
Myanmar Center, Faculty of Humanities
Chiang Mai University, Thailand

1st edition 2025

Copies: 500

ISBN: 978-616-620-002-7

© 2025 Myanmar Center, Chiang Mai University
All rights reserved

Printed and bound in Thailand

With the support of
Myanmar Cultures and Languages Support Project (MCL)
Chiang Mai University, Thailand

Contact: info@htanawsar.org

မာတိကာ Contents

Preface	i
နိဒါန်း	iii
မဲလဲအ် (၂၁) လုဉ်	၁
ကိုဉ်လဲအ်	၇
ရဲအ်ကဲဉ်ဒေဉ်း (၃) တဲဉ်	၉
မဲလဲအ်ဗွဲအ်ထာဟံဉ်ဗေု	၁၀
မဲလဲအ်တွဲး	၁၀
တဲဉ်းလဲအ် (၁)	၁၁
တဲဉ်းလဲအ် (၂)	၁၃
တဲဉ်းလဲအ် (၃)	၁၅
တဲဉ်းလဲအ် (၄)	၁၈
တဲဉ်းလဲအ် (၅)	၂၀
တဲဉ်းလဲအ် (၆)	၂၂
တဲဉ်းလဲအ် (၇)	၂၄
တဲဉ်းလဲအ် (၈)	၂၆
တဲဉ်းလဲအ် (၉)	၂၈
တဲဉ်းလဲအ် (၁၀)	၃၀
တဲဉ်းလဲအ် (၁၁)	၃၂

တခဲဉ်းလဲအ် (၁၂)	၃၄
တခဲဉ်းလဲအ် (၁၃)	၃၆
တခဲဉ်းလဲအ် (၁၄)	၃၈
တခဲဉ်းလဲအ် (၁၅)	၄၀
တခဲဉ်းလဲအ် (၁၆)	၄၂
တခဲဉ်းလဲအ် (၁၇)	၄၄
တခဲဉ်းလဲအ် (၁၈)	၄၆
တခဲဉ်းလဲအ် (၁၉)	၄၈
နွံအ်ခဲဉ်စား	၅၀
နဲဉ်ပအ်	၅၁
ခါဉ်းတွာ်ဟျဲဆဲဉ်၊ ကွာ်ဉ်	၅၃
နာ်ဉ်စား	၅၄
ဆီုနာ်အ်းခြာ်ဉ်း	၅၆
ကတို (၁၂) တို	၅၈
ပဲးကိုဉ်ကမာ်ကနော်	၆၀
ချာ်ဉ် (၃) ပါး	၆၁
အရောဉ်	၆၂
ကိုဉ်မဲာ်ကိုဉ်ပါအဖိုဉ်	၆၄
မဲာ်ပါအယောဟ်ကိုဉ်အဆီု	၆၅
တာအဆီု အယောဟ်လိးပဲအ်	၆၇

Preface

This primer introduces the newly developed Htanaw orthography and serves as a first reference for further work on and in the language. It is based on the Taung Poe Hla variety, but the system is flexible enough to cover other Htanaw dialects as well. No standardization of the language is attempted at this point, although one variety had to be chosen as the basis for the texts presented here.

Htanaw is an Austroasiatic language spoken by some 3000 people in southern Shan State. Lacking an indigenous orthography, there are no documents in Htanaw and the speakers have resorted to Burmese and Pa'O in written communication. During a collaborative research project of the University of Zurich, Mandalay University, and the Htanaw Youth Group in 2019 and 2020 in Taung Poe Hla (Kalaw township), the representatives of the Htanaw Youth Group expressed their wish to design a way to render Htanaw consistently and adequately by using Burmese letters.

The teams from Taung Poe Hla and Zurich University set out to analyze and work out the sound system of Htanaw. The next step was to look for ways to represent all sounds of Htanaw in Burmese letters and combinations of these. This proved a major challenge, given the greatly diverging sound inventories of the two languages. As one major aim in designing the Htanaw orthography was to enable people to use it on social media, only standard Burmese characters could be used. This made the introduction of numerous non-Burmese combinations necessary. Available models of other non-Burmese languages of Myanmar, such as Palaung, Shan, Mon, and others were applied to create a unique way of representing Htanaw.

During the Covid-19 lockdown, collaboration continued online until in-person work could be resumed in Chiang Mai in 2022. Progress of the orthography design was shared via a dedicated website as well as social media platforms, involving members of the language community. In December 2023, a one-week workshop was held at Chiang Mai University with eight representatives from two Htanaw villages in Shan State to introduce the advanced orthography draft. At an online follow-up meeting in March 2024, the orthography was accepted and finalized.

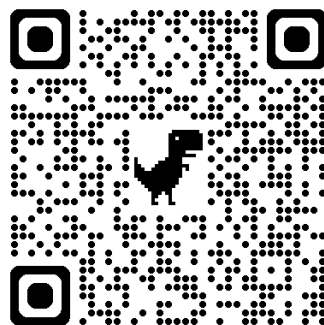
This primer was made possible by the help and collaboration of Kyaw Zan, Soe Maung, Sein Win, and Htun Khin from Taung Poe Hla (Kalaw township), and Thin Zar, Cho Nandar Aung, and Khaing Thazin Oo from Naung Inn (Taunggyi township), among others. The Swiss team includes Rachel Weymuth (MCL) and Alexandra Herdeg (University of Zurich). Illustrations for the primer were provided by Hein Thet Paing (Myeik).

We are grateful for the continued support, financial and otherwise, from the Myanmar Cultures and Languages Support Project (MCL Switzerland) and the Myanmar Center, Chiang Mai University (Thailand).

The Htanaw orthography and documentation project is an ongoing effort. Updates and links to Htanaw media are available on the Htanawsar website (link below).

Chiang Mai, November 2024

Han Tin and Mathias Jenny

htanawsar.org

နိဒါန်း

လက်ရှိစာအုပ်လေးကတော့ ထနော့ဘာသာစကား၊ စာပေ ယဉ်ကျေးမှုကို မိတ်ဆက်ပေးချင်တဲ့ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ပြုစုထားတာပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဆက်လက် လုပ်ဆောင်ရာမှာ အခြေပြုနိုင်ဖို့ အရင်းအမြစ်ဖြစ်စေရေးအတွက် ရည်ရွယ် ထားပါတယ်။ ဒီစာအုပ်ဟာ တောင်ပို့လှကျေးရွာက ဘာသာစကားကို အခြေပြု ဖန်တီးထားပေမယ့် တခြားရပ်ရွာစကားတွေနဲ့လည်း လိုက်လျောညီထွေမှု ရှိစေပါတယ်။ ထနော့စာကိုအတည်တကျမသတ်မှတ်ရသေးပေမယ့် ဒီစာအုပ် ထဲပါဝင်တဲ့စာတွေကတော့ ဒေသဆိုင်ရာဘာသာစကားမျိုးစုံကနေ ရွေးချယ် ထုတ်နှုတ်ထားရတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ထနော့စကားဟာ ဩစထြိုအေးရှားတစ် (မွန်ခမာ) ဘာသာစကား တွေထဲက အမျိုးအစားတစ်ခုဖြစ်ပြီး၊ ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း လူဦးရေ ၃,၀၀၀ လောက်ကပြောဆိုနေကြပါတယ်။ ထနော့လူမျိုးမှာကိုယ်ပိုင်စာပေ မရှိတဲ့ အတွက် ထနော့ဘာသာနဲ့စာရေးစာဖတ်တာ မျိုးမရှိပါဘူး။ စကားပြောတဲ့အခါ ထနော့ဒေသန္တရစကားကိုသုံးပြီး၊ စာရေးစာဖတ်တဲ့အခါမှာတော့ မြန်မာနဲ့ပအိုဝ်း စာကို အသုံးပြုခဲ့ကြပါတယ်။

လုပ်ငန်းစဉ်

၂၀၁၉-၂၀၂၀ ခုနှစ်က ကလေးမြို့နယ်၊ တောင်ပို့လှကျေးရွာမှာ ဆွစ်ဇာလန် နိုင်ငံဇူးရစ်တက္ကသိုလ်၊ မြန်မာနိုင်ငံမန္တလေးတက္ကသိုလ်နဲ့ ထနော့လူငယ်အဖွဲ့တို့ တွေ့ဆုံခဲ့ကြပါတယ်။

အဲဒီမှာ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ခဲ့တဲ့သူတေသနလုပ်ငန်းစဉ်အရ မြန်မာအက္ခရာ တွေနဲ့ ထနော့စာပေကိုဖော်ဆောင်နိုင်ဖို့ ထနော့လူငယ်အဖွဲ့က ဆန္ဒပြုခဲ့ကြ ပါတယ်။ ပြီးနောက်တောင်ပို့လှကျေးရွာ လူငယ်တွေနဲ့ ဇူးရစ်တက္ကသိုလ် အဖွဲ့သားတွေက ထနော့စကားရဲ့အသံကိန်းတန်းတွေကို လေ့လာကြပြီး၊

ထနောစကားသံကို မြန်မာအက္ခရာတွေနဲ့ ဖော်ပြနိုင်ဖို့ နည်းလမ်းတွေ ရှာဖွေခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ထနောနဲ့ မြန်မာ ဘာသာစကားနှစ်ခုက အသံကိန်းတန်းတွေ ကွာခြားတာကြောင့် အခက်အခဲတချို့လည်း ရင်ဆိုင်ခဲ့ရပါတယ်။ ထနောစာပေ ဖော်ဆောင်ရာမှာ လူမှုကွန်ရက်ပေါ် လွယ်ကူစွာ အသုံးပြုနိုင်ရေး အဓိကထားတဲ့အတွက် မြန်မာအက္ခရာကိုပဲ အသုံးပြုခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြန်မာမှာမရှိတဲ့ စကားရပ်တွေနဲ့ စာလုံးပေါင်းတွေ အသုံးပြုဖို့ လိုအပ်လာပါတယ်။ မြန်မာအက္ခရာ အခြေခံ ဘာသာစကားတွေဖြစ်တဲ့ ပလောင်၊ ရှမ်း၊ မွန် စတာတွေကို နမူနာယူပြီး ထနောစကားကို ဖော်ပြဖို့အတွက် နည်းလမ်းတစ်ခုဖန်တီးခဲ့ရပါတယ်။

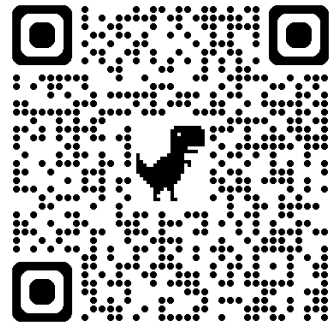
Covid-19 ကာလမှာတော့ ထနောစာပေဖြစ်မြောက်ရေး အဖွဲ့သားတွေဟာ အွန်လိုင်းကနေ ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ရပြီး၊ ၂၀၂၂ ခုနှစ်အတွင်း ချင်းမိုင်မှာ ထပ်မံတွေ့ဆုံကာပူးပေါင်း လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြပါတယ်။ ထနောစာလုံးပေါင်းဖွဲ့ စည်းမှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းတိုးတက်မှုတွေကို ဝတ်ဆိုင်နဲ့ လူမှုကွန်ရက်တွေကနေ မျှဝေခဲ့ပြီးသက်ဆိုင်သူတွေကို ပါဝင်လာစေခဲ့ပါတယ်။ ၂၀၂၃ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာ လကျတော့ ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ ထနောကျေးရွာနှစ်ရွာက ကိုယ်စားလှယ် ၈ ဦးနဲ့အတူ ချင်းမိုင်တက္ကသိုလ်မှာ တစ်ပတ်ကြာ ဆွေးနွေးပွဲပြုလုပ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီကနေ လုပ်ငန်းစဉ်ပြီးစီးလို့ရလာတဲ့ စာလုံးပေါင်းအစီအရင်ခံစာကို မိတ်ဆက်ခဲ့ပါတယ်။ ၂၀၂၄ ခုနှစ် မတ်လအတွင်း အွန်လိုင်းကနေ ထပ်မံ တွေ့ဆုံရာမှာတော့ ထနောစာလုံးပေါင်းဖွဲ့စည်းမှုကို သဘောတူလက်ခံပြီး အပြီးသတ်အတည်ပြုခဲ့ကြပါတယ်။ ထနောစာလုံးပေါင်းဖွဲ့စည်းမှု လုပ်ငန်း စဉ်က အဆက်မပြတ်လုပ်ဆောင်နေဆဲဖြစ်ပြီး တိုးတက်မှုနဲ့ ထနောသတင်း တွေကို htanawsar.org ကနေ ဖတ်ရှုနိုင်ပါတယ်။

ပါဝင်သူ

ဒီစာအုပ်လေးကိုပြုလုပ်ရာမှာ အားပေးကူညီခဲ့ကြတဲ့ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုနဲ့ ဘာသာစကားထောက်ပံ့ရေးစီမံကိန်းအဖွဲ့ (MCL)နဲ့ ချင်းမိုင်တက္ကသိုလ် မြန်မာစင်တာတို့ကို အထူးပဲကျေးဇူးတင်ရှိရပါတယ်။ ဒါ့အပြင် တောင်ပို့လှ ကျေးရွာက ကျော်ဇံ၊ စိုးမောင်၊ စိန်ဝင်းနဲ့ထွန်းခင်၊ နောင်အင်းကျေးရွာက သဗ္ဗာ၊ ချိုနန္ဒာအောင်နဲ့ ခိုင်သဇင်ဦး၊ ဆွစ်ဇလန်အဖွဲ့က ရာခယ်ဝေးမွတ်နဲ့ အလက်ဇန္ဒြာဟဲဒက်တို့ကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ စာအုပ်လေးရဲ့ သရုပ်ဖော်ပုံတွေကိုတော့ ဟိန်းသက်ပိုင် (မြိတ်မြို့) က ရေးဆွဲပေးထားတာဖြစ်ပါတယ်။

ချင်းမိုင်၊ နိုဝင်ဘာလ၊ ၂၀၂၄ ခုနှစ်

ဟန်တင်နဲ့ အဏ္ဏဝါ

htanawsar.org

မာလာအ် (၂၁) လုဉ်

က

ခ

င

စ

ဆ

ည

တ

ထ

ဒ

န

ပ

ဖ

ဗ

မ

ယ

ရ

လ

ဝ

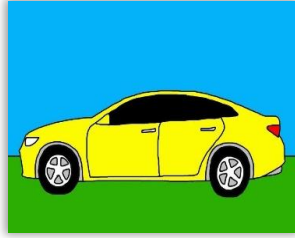
ဟ

အ

အံ

က

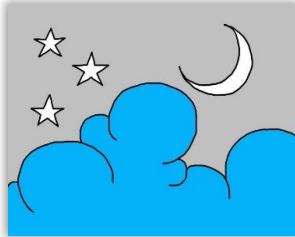
ကား

အိုကူကိုးကား
ကငါငါ

ခ

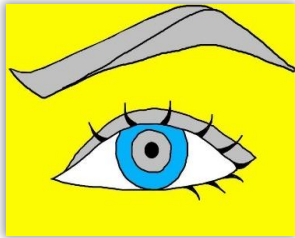
ခိုခါ

ကတိုကလဲဉ်း
လွေကညဉ်းခိုခါ

င

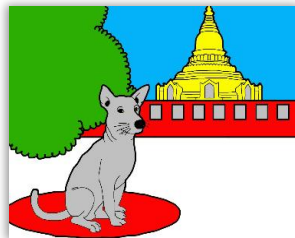
ငဲး

ခိုတိုအံင်း
ယဟ်စဲဉ်းခါဉ်ဖာ

စ

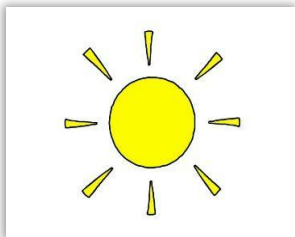
စို

စိုအကွအ်
စိုဉ်လေကျောံဉ်း

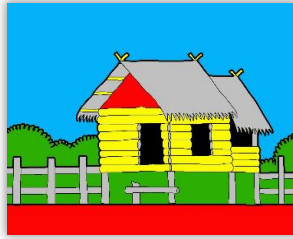
ဆ

ဆို့

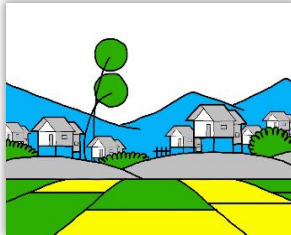
ဆို့အာအရောဉ်ခေါဉ်း
စိုအ်လေးကိုဉ်းနဲဉ်း

ည
ညား

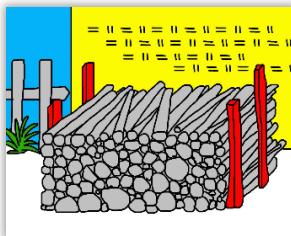
ညားကနော်
ယောဟ်ကနော်

တ
တမိ

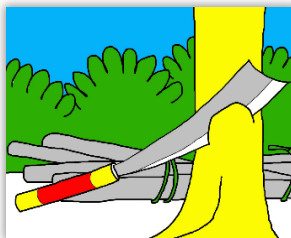
တတမိ
မာဉ်းပျိုပျို

ထ
ထေ

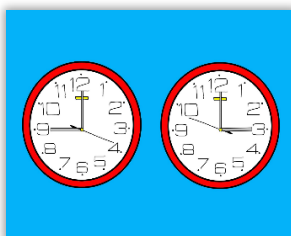
မိဉ်စူဗီအံ့ထေအမ္ဗဲး
တာခါဉ်းဒါဉ်ပြံအံ့စွေ

ဒ
ဒဉ်

အေ့ဒဉ်ကွအ်မောအ်ထေ
တောဖြားမိ

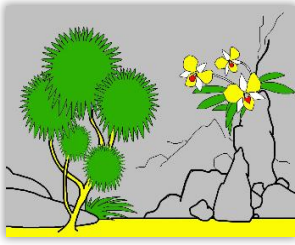
န
နာရီ

နာရီလ္လေချာဉ်ဒါဟ်
ချာဉ်စဉ်းထိဉ်ကျောဉ်း

လ

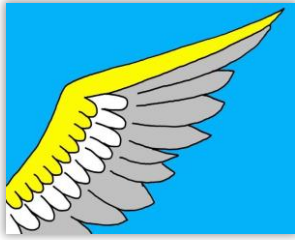
လဲ

ပိုအံ့ခြံ၍လေးကွေ့ကမူး
ပိုပဲဉ်းထေးလေးကွေ့ရိုဉ်

ဖ

ဖဉ်

ဖဉ်ဖဉ်းပါဉ်လေ
တကွေ

ဗ

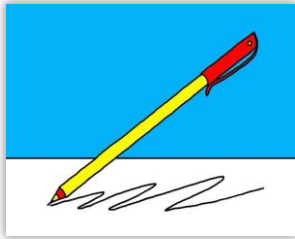
ဗွံ

ကလေ့ပိုအံ့မဲဉ်ထာ
ဗာမာဉ်လွေ့ကျာအံ့

မ

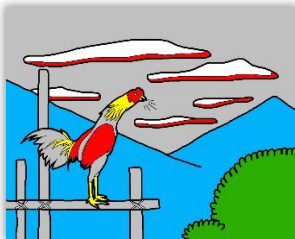
မိဉ်

ကိုဉ်မိဉ်ထာတံဉ်းဗွံအံ့
ကျမိုအံ့လဲအံ့ကနော်

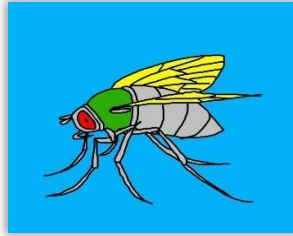
ယ

ယေဉ်

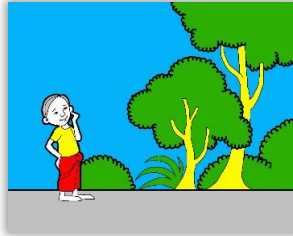
ပါယေဉ်တအုဉ်ဖိုအံ့
တေ့မောဉ်းလဲဉ်းစားစား

ရ
ရဲ

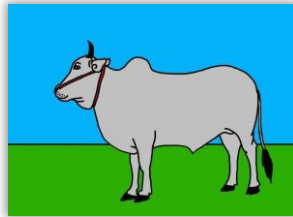
ရဲပါဉ်ကိုးပါဉ်ပီအံ
ပယောဟ်ဆိုအ်နွံအ်နီအ်

လ
လာ

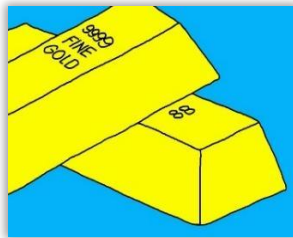
လာထွေလားလား
ယောဟ်ယေဉ်ထိုဉ်ဗွံအံ
နွံအ်လဲး

ဝ
ဝါဟ်

ဝါဟ်တာဉ်းပွဲဉ်ကဲ
တေးတာဉ်းက္ကာဟ်

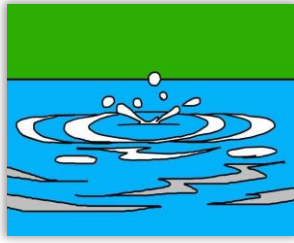
ဟ
ဟာဉ်

ဟာဉ်တိုဆွဲးကျိးစေမာအံ
လိုးစေကွအ်ဆောဉ်ဗိဉ်

အ

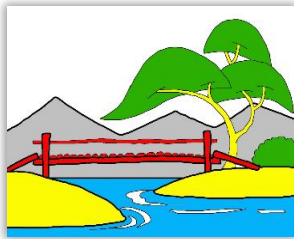
အိုင်

အိုင်ဆာအာအ်ခေါင်း
လဖြိုဉ်းနာအ်
ထာဉ်းဗွအ်ကျဉ်း

အံ

အံထာ

အံထာဟိုဟ်နီအ်
ကူးဗွဉ်းကညဉ်းမြဉ်း

ကိုဉ်လဲာ်

အ*	အာ	အိ	အူ	အေ
အဲ	အဲ	အဲ	အေ	အေ
အိ	အိ	အိ**	အူ**	အေ**
အေ**	အိ**	အေ**	အေ***	အိ***

*အနီအ်တရုအ်ကထာဉ်မာအံ့တဲဉ်းကာအ်းလဲရအ်
လေးမိဉ်၊ အပွဉ်မာမာမြဉ်း - ဗမာ အခု တကယ် (မြဉ်း
လိနီ ကအ်လေးလေး)။

** မဲလဲာ်အံ့ဗွဲထာဟံဉ်ဗွဲတဲဉ်ထာအ် ထိုဉ်းအာအ်။

***အိလိးတချးစကားလိဉ်းတာဉ်ခြာဉ်အိနာအ်၊
အေအ်/အေဉ်နာအ် အဲအ်/အဲဉ် ခဲထာလဲ
ရအ်လေးနဲဉ်း။ အပွဉ်မာမာ ကေအ်စာအံ့၊ တေဉ်း
(ကဲအ်စာအံ့၊ ထဲဉ်း)။

အပွင့်မာမာ

အ*

ကနော်

အာ

ကား

အိ

ဆီ

အ_{IL}

ငှ်

အေ

ကထေ

အဲ

ကနဲ

အဲ

ကဲ

အဲ_L

အံ့ပဲ

အော

တော

အော်

ကရော်

အို_L

တို

အို_L

ဗို

အိ**

မိဉ်

အ_L**

အုအံ့

အေ**

ကကျော်ဉ်း

အော**

တအောဉ်

အို_{IL}**

ဒိုအံ့

အေ**

ကစေဉ်

အေ_{IL}***

အတေဉ်း

အို_{IL}***

အိုယံး

ရအ်ကဲဉ်ဒဲဉ်း (၃) တဲဉ်

အာ	အား	အာ့
----	-----	-----

၁။ ရအ်ဒဲဉ်း

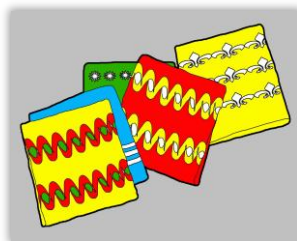
ကဝေ

၂။ ရအ်ပဒါဉ်

ကဝေး

၃။ ရအ်ကဲဉ်

ကထေ့

မာဲလဲာ်အ်ပွဲအ်ထာ်ဟံးပေ

ဉ် ဟ် အ် ယ်

တီဉ် ကောဟ် အံခွအ် ဟိုယ်း

င် န် မ် က် တ် ပ် ဆောဉ်ထိုဉ်းလဲဲ ထိုဉ်းဗိဉ်မနာအ်။ ယ်
နီအ် အိုယ်း ဟိုယ်း ထိုဉ်းအာအ်။

မာဲလဲာ်အ်တွဲး

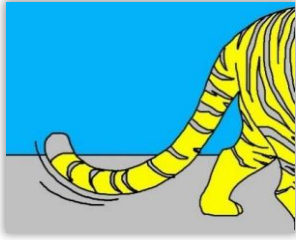
ပျ ပြ လွ ပွ ပြ

ချဉ် ဖြး လွေ့ ကွာ မြဉ်း

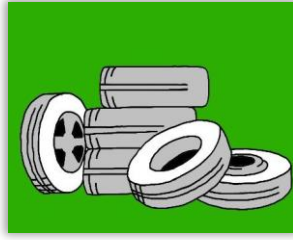
တခဲဉ်းလဲအ် (၁)

ကာ	ကား	က့	ပါ	ပါး	ပျံ
ခါ	ခါး	ချံ	ဖာ	ဖား	ဖျံ
ငါ	ငါး	ငျံ	ဗာ	ဗား	ဗျံ
စာ	စား	စ့	မာ	မား	မ့
ဆာ	ဆား	ဆ့	ယာ	ယား	ယ့
ညာ	ညား	ည့	ရာ	ရား	ရ့
တာ	တား	တ့	လာ	လား	လ့
ထာ	ထား	ထ့	ဝါ	ဝါး	ဝျံ
ဒါ	ဒါး	ဒျံ	ဟာ	ဟား	ဟ့
နာ	နား	န့	အာ	အား	အ့

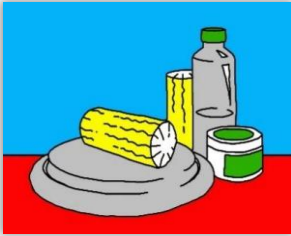
အပွင့်မာမာ

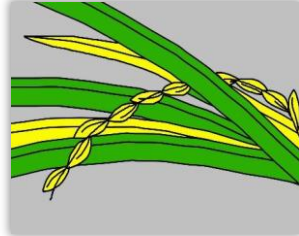
ကတု

တာယာကား

တခါး

လာဟု

အာကား

အငါ

ကစာ

တညား

ကထာ

ပါဆရာ

ကားဗာ

ကမ္ဘာဟု

ဖာညား

ဆာ

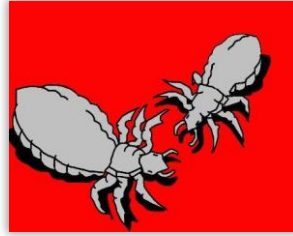
တခဲဉ်းလာ်အ် (၂)

ကိ	ကိး	ကိ့	ဝိ	ဝိး	ဝိ့
စိ	စိး	စိ့	မိ	မိး	မိ့
လိ	လိး	လိ့	ပိ	ပိး	ပိ့
စိ	စိး	စိ့	မိ	မိး	မိ့
ဆိ	ဆိး	ဆိ့	ယိ	ယိး	ယိ့
ညိ	ညိး	ညိ့	ရိ	ရိး	ရိ့
တိ	တိး	တိ့	လိ	လိး	လိ့
ထိ	ထိး	ထိ့	ဝိ	ဝိး	ဝိ့
ဒိ	ဒိး	ဒိ့	ဟိ	ဟိး	ဟိ့
နိ	နိး	နိ့	အိ	အိး	အိ့

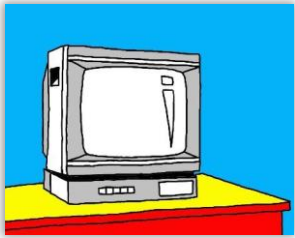
အပွင့်မာမာ

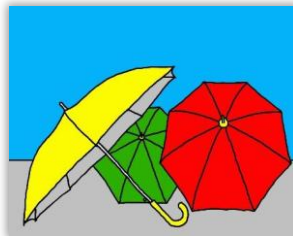
ကဆီး

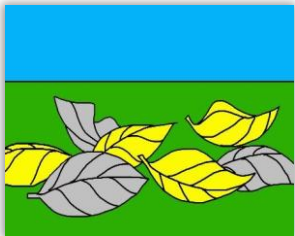
စိစိ

တီဗီ

ထီး

လာ့ဝီ

ညားကရီ

တုဖီး

အာတို

ကဒီ

ကီကီး

ပီပီ

မိညား

အီတု

တိတိ

တခဲဉ်းလံးအ် (၃)

က လ	က လ	က လ	ပ လ	ပ လ	ပ လ
ခ လ	ခ လ	ခ လ	ဖ လ	ဖ လ	ဖ လ
င လ	င လ	င လ	ဗ လ	ဗ လ	ဗ လ
စ လ	စ လ	စ လ	မ လ	မ လ	မ လ
ဆ လ	ဆ လ	ဆ လ	ယ လ	ယ လ	ယ လ
ည လ	ည လ	ည လ	ရ လ	ရ လ	ရ လ
တ လ	တ လ	တ လ	လ လ	လ လ	လ လ
ထ လ	ထ လ	ထ လ	ဝ လ	ဝ လ	ဝ လ
ဒ လ	ဒ လ	ဒ လ	ဟ လ	ဟ လ	ဟ လ
န လ	န လ	န လ	အ လ	အ လ	အ လ

အပွင့်မာမာ

ကုကား

ငှက်

အရိုး

မူးကား

ဖုတ်

တိပူး

တုန်း

တုည

ထူး

တို့ကစ

အဆုတ်

တုလား

အပွင့်မာမာ

အလ
IL

ဟဲ့
IL

ဗူးပီယာ
IL

တခဲဉ်းလဲအ် (၄)

ကေ ကေး ကေ့ ပေ ပေး ပေ့

ခေ ခေး ခေ့ ဖေ ဖေး ဖေ့

ဧေ ဧေး ဧေ့ မေ မေး မေ့

စေ စေး စေ့ မေ မေး မေ့

ဆေ ဆေး ဆေ့ ယေ ယေး ယေ့

အပွင့်မာမာ

ပွဲဗာ

ဖျော့

ဆေတုလာ

မေတ္တာ

ပွဲကိုဆေ

အေငေးပွဲ

စေးစေး

လူဆေ

စေရေး

ကေပွဲ

တခဲဉ်းလဲအ် (၅)

ညဲ ညဲး ညဲ ရဲ ရဲး ရဲ

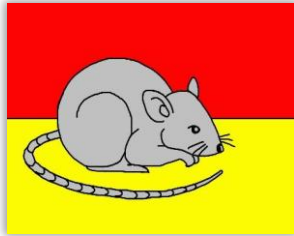
တဲ တဲး တဲ လဲ လဲး လဲ

ထဲ ထဲး ထဲ ဝဲ ဝဲး ဝဲ

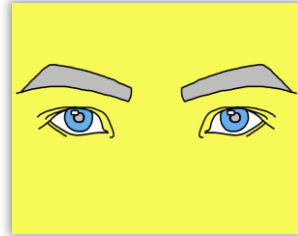
ဒဲ ဒဲး ဒဲ ဟဲ ဟဲး ဟဲ

နဲ နဲး နဲ အဲ အဲး အဲ

အပွင့်မာမာ

ကန့်

လင်း

အားအဲး

အဒဲး

အနဲးစဲ

နဲးနဲး

ကဲထေ

အထဲ

ညဲရဲး

အာတဲတဲ

ဗေ့ထဲးထဲး

ထာလဲ

တခဲဉ်းလဲအ် (၆)

ညံ ညံး ညံ့ ရဲ ရဲး ရဲ့

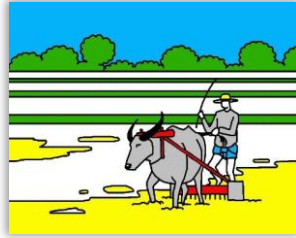
တံ တံး တံ့ လံ လံး လံ့

ယံ ယံး ယံ့ ဝါ ဝါး ဝါ့

ဒါ ဒါး ဒါ့ ဟံ ဟံး ဟံ့

နံ နံး နံ့ အံ အံး အံ့

အပွင့်မာမာ

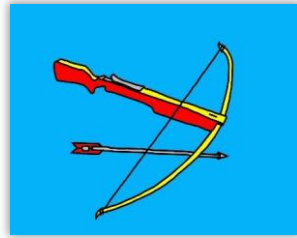
ထဲရဲး

အနဲနဲ

ဝါးပါ

ဒါ

ရဲကမူ

အံနဲး

ကလဲာ

စပါ

ကလဲာ

အီဟဲာ

တခဲဉ်းလားအ် (၇)

ကဲ ကဲး ကဲ ဝဲ ဝဲး ဝဲ

ခဲ ခဲး ခဲ ဖဲ ဖဲး ဖဲ

ငဲ ငဲး ငဲ ဖဲ ဖဲး ဖဲ

စဲ စဲး စဲ မဲ မဲး မဲ

ဆဲ ဆဲး ဆဲ ယဲ ယဲး ယဲ

အပ္ပဉ်မာမာ

ပါခဲအေ့

တေ့နဲး

ပဲးတကူး

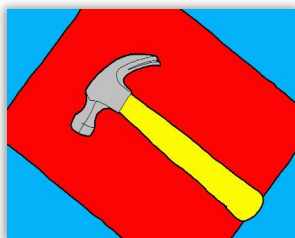
အဲကို

ညားဖဲး

ဗဲညဲး

ယိုအိုရဲးဗာ

တဲး

တခဲဉ်းလံာ်အ် (၈)

ညော ညေား ညော့ ရော ရေား ရော့

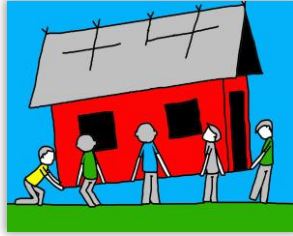
တော တေား တော့ လော လေား လော့

ထော ထေား ထော့ ဝေါ ဝေါး ဝေါ့

ဒေါ ဒေါး ဒေါ့ ဟော ဟေား ဟော့

နော နေား နော့ အော အေား အော့

အပွင့်မာမာ

တေးညား

ဟေးတရား

တူကေး
၂၆

ကလေး

ကဒေါ့

ကနော့

ပါထေး

ထနော့

ရေးတူ
၂၆

အေးစာ

တေးကမူ
၂၆

တခဲဉ်းလဲအ် (၉)

ကော် ကော်း ကောံ ပေါ် ပေါ်း ပေါ့

ခေါ် ခေါ်း ခေါ့ ဖော် ဖော်း ဖော့

ငေါ် ငေါ်း ငေါ့ ဖော် ဖော်း ဖော့

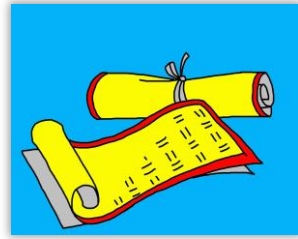
စော် စော်း စော့ မော် မော်း မော့

ဆော် ဆော်း ဆော့ ယော် ယော်း ယော့

အပွင့်မာမာ

ဖော်ညှဲ

ကော်စေား

ဖော်ရေ့

လှာကစော်

ကရော်ငေါ်

ဖူခေါ်း

စော်ကား

အံလေပေါ်

မော်စာ

တခဲဉ်းလဲအ် (၁၀)

ညိၣ် ညိၣ်း ညိၣ်း ရိၣ် ရိၣ်း ရိၣ်း

တိၣ် တိၣ်း တိၣ်း လိၣ် လိၣ်း လိၣ်း

ထိၣ် ထိၣ်း ထိၣ်း ဝိၣ် ဝိၣ်း ဝိၣ်း

ဒိၣ် ဒိၣ်း ဒိၣ်း ဟိၣ် ဟိၣ်း ဟိၣ်း

စိၣ် စိၣ်း စိၣ်း အိၣ် အိၣ်း အိၣ်း

အပွင့်မာမာ

လာညို

လိုးထိုး

ကဒို

လိုးကစာ

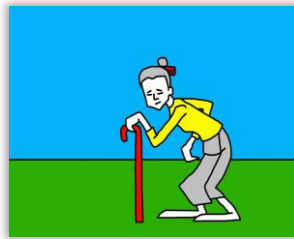
လိုးကနီ

ကိုကိုး

ဗဟို

ကရို

အညို

ယိုအို

ကတို

လိုးထာ

တခဲဉ်းလားအ် (၁၁)

ကို ကိး ကိ့ ဝိ ဝိး ဝိ့

ခိ ခိး ခိ့ ဖိ ဖိး ဖိ့

ဇိ ဇိး ဇိ့ ဇိ ဇိး ဇိ့

စိ စိး စိ့ မိ မိး မိ့

ဆိ ဆိး ဆိ့ ယိ ယိး ယိ့

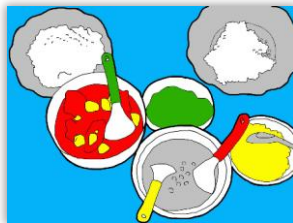
အပွင့်မာမာ

အိဖုပီပါအေ

အိကိုးပဲး

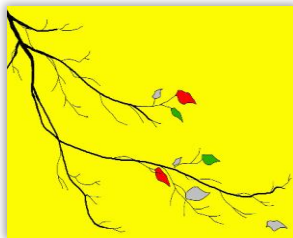
လိုးဆိုးရိုးရိုး

ပီတး

ညားနီကလေယို

မထီးအာအ်

လာထေညီး

ပေတိုးစေး

ကိုးဆေဒေ

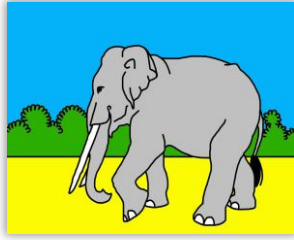
မာဲလဲအ်ဗွဲအ်ထာဟ်ဗေု

ဉ်	ဟ်	အ်	ယ်
----	----	----	----

တခဲဉ်းလဲအ် (၁၂)

ကဉ်	ကဉ်း	ကဉ်	ပဲဉ်	ပဲဉ်း	ပဲဉ်
ခိဉ်	ခိဉ်း	ခိဉ်	ဖဉ်	ဖဉ်း	ဖဉ်
ငဉ်	ငဉ်း	ငဉ်	ဗိဉ်	ဗိဉ်း	ဗိဉ်
စာဉ်	စာဉ်း	စာဉ်	မူဉ်	မူဉ်း	မူဉ်
ဆဲဉ်	ဆဲဉ်း	ဆဲဉ်	ယီဉ်	ယီဉ်း	ယီဉ်
တံဉ်	တံဉ်း	တံဉ်	ကျဲဉ်	ကျဲဉ်း	ကျဲဉ်

အပွင့်မာမာ

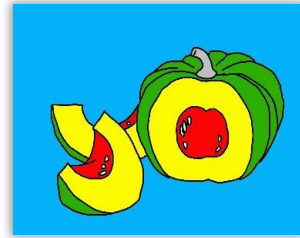
ကစဲဉ်

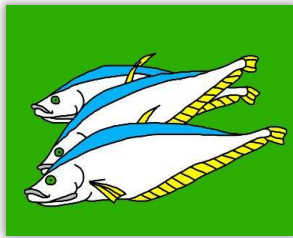
လင်ဉ်

ကဉ်းတချေဉ်း

အံပါဉ်

မဲဉ်ဖဲာ

ခဲဉ်းခဲဉ်

ဖါဉ်စာဉ်

ကိုဉ်ယေဉ်

ကာဉ်တို

မဲဉ်းကိုဉ်း

တခဲဉ်းလဲအ် (၁၃)

ညဟ် ညဟ်း ညဟ် ခိဟ် ခိဟ်း ခိဟ်

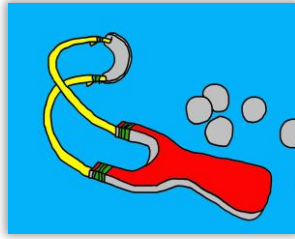
တုဟ် တုဟ်း တုဟ် လှိုဟ် လှိုဟ်း လှိုဟ်

ထိုဟ် ထိုဟ်း ထိုဟ် ဝါဟ် ဝါဟ်း ဝါဟ်

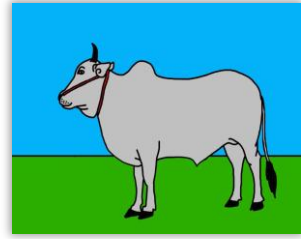
ဒါဟ် ဒါဟ်း ဒါဟ် ဟဲဟ် ဟဲဟ်း ဟဲဟ်

နဲဟ် နဲဟ်း နဲဟ် အိုဟ် အိုဟ်း အိုဟ်

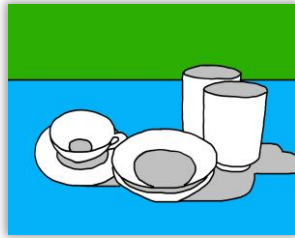
အပွင့်မာမာ

အာဟံလေး

ဝါဟ်

ကဒါဟံဗို

ဟာဟံတို
လိုးကညဟံ
နာဟံလိုးဆိုး
ရာဟံဟာဉ်

တဟံတုဗိုဉ်
စာထာဟံဗေ
လာဟံလေဖြားဗို

တခဲဉ်းလဲအ် (၁၄)

ကအ် ကအ်း ကအ့် ပဲအ် ပဲအ်း ပဲအ့်

ခိအ် ခိအ်း ခိအ့် ဖဲအ် ဖဲအ်း ဖဲအ့်

ငိအ် ငိအ်း ငိအ့် ဟအ် ဟအ်း ဟအ့်

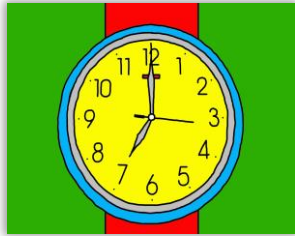
စုအ် စုအ်း စုအ့် မဲအ် မဲအ်း မဲအ့်

ဆိအ် ဆိအ်း ဆိအ့် ယိအ် ယိအ်း ယိအ့်

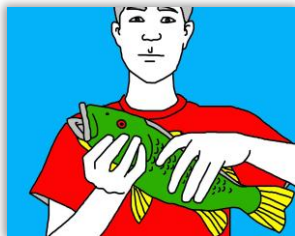
အပွင့်မာမာ

ဖအံ့စ့အိအိ

ပအံ့နာရီ

စအံ့ဖဲဉ်

ပနာအ်ပအ်ကတေ့

ဖအံ့ဗို

ငအံ့အူဉ်

ပအံ့အံခါ

ခိအံ့ကစာ

ယအံ့ဆီ

တေံဉ်းလဲအံ့

မာဲလဲာ်အ်တဲး

ပျ	ပြ	ပွ	ပု	ပွဲ
----	----	----	----	-----

တဲးခဲးလဲာ် (၁၅)

ကျာ ကျား ကျဲ ကျေ ကျေး ကျေ့

ချေဉ် ချေဉ်း ချေဉ် ချီ ချီး ချီ့

ပျါ ပျါး ပျါ့ ပျဲ ပျဲး ပျဲ့

ဖျဲ ဖျဲး ဖျဲ့ ဖျော ဖျေား ဖျော့

ဗျာဉ် ဗျာဉ်း ဗျာဉ် ဗျာဟ် ဗျာဟ်း ဗျာဟ့်

မျာ်အ် မျာ်အ်း မျာ်အ် မျော် မျော်း မျော့်

အပွင့်မာမာ

ကတဲဉ်ကျအံ့

ပျို

ချာအဲအံ့ကို့

ကျမိအံ့

အိုဉ်ကျာအံ့

အဖျအံ့

တဗျအံ့အူဉ်

တခဲဉ်းလဲအ် (၁၆)

ကြိ

ကြိး

ကြိ့

ခြာအ်

ခြာအ်း

ခြာအ့်

မြာဉ်

မြာဉ်း

မြာဉ့်

ပြော

ပြေား

ပြော့

ဗြီ

ဗြီး

ဗြီ့

ဗြဲ

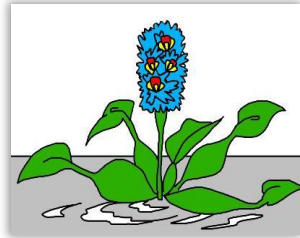
ဗြဲး

ဗြဲ့

အပွင့်မာမာ

စင်္ဂါအံဖြား

ပိုဖြာ

အဖြာအံ

ဖြားပို

တဖြာအံ

တဖြာ

တခဲဉ်းလဲအ် (၁၇)

ဣာ

ဣား

ဣာ့

ဣဉ်

ဣဉ်း

ဣဉ့်

ဣလ

ဣလး

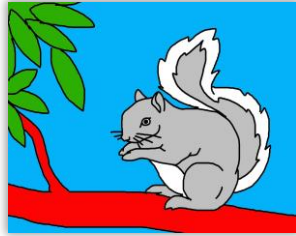
ဣလ့

ဣဉ်

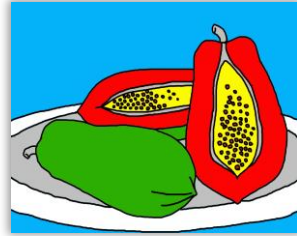
ဣဉ်း

ဣဉ့်

အပွင့်မာမာ

ကြွား

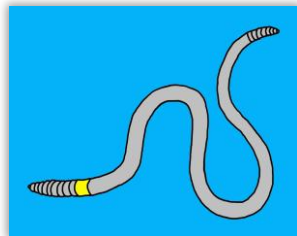
ပွေအံဖေား

မိူၼ်းယေၼ်

ကြွား

ပွေအံပွာ

တၢ်လိ

ညှံး

တခဲဉ်းလံာ်အ် (၁၈)

ညဉ်	ညဉ်း	ညဉ်	ရုအ်	ရုအ်း	ရုအ်
တွာ	တွား	တွာ	လွဲ	လွဲး	လွဲ
ထွဟ်	ထွဟ်း	ထွဟ်	ဖွဉ်	ဖွဉ်း	ဖွဉ်
ဒွဉ်	ဒွဉ်း	ဒွဉ်	ဟွာ	ဟွား	ဟွာ
နွအ်	နွအ်း	နွအ်	အွေ	အွေး	အွေ
စွဉ်	စွဉ်း	စွဉ်	ကျဉ်	ကျဉ်း	ကျဉ်
ဆွအ်	ဆွအ်း	ဆွအ်	ချဉ်	ချဉ်း	ချဉ်
ငွဟ်	ငွဟ်း	ငွဟ်	ယွဉ်	ယွဉ်း	ယွဉ်
ပွါ	ပွါး	ပွါ	မွေ	မွေး	မွေ

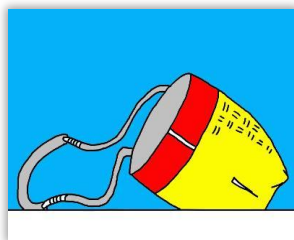
အပွင့်မာမာ

ထွဲတူ

စေ့ဗို

အံပွအံ

လွှာထေ့

ဆွားပတေ့

ကွေ့ပွေ့

ခွံအံချေ

မ္မာကတေ့

မွေ့ဟ့

ရွှအံပတေ့

ကတိုကွအံ

တေ့ရေ့

တခဲဉ်းလဲအ် (၁၉)

ကြွအ် ကြွအ်း ကြွအံ့

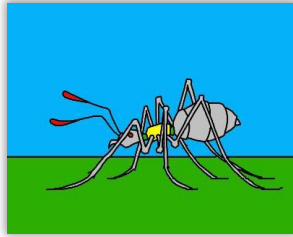
ခြွ ခြွး ခြွံ့

မြွဉ် မြွဉ်း မြွဉ်

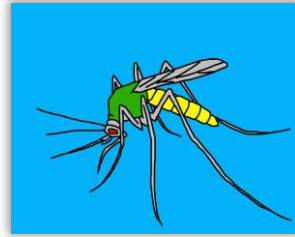
ပြွဟ် ပြွဟ်း ပြွဟံ့

ဖြွအ် ဖြွအ်း ဖြွအံ့

အပွင့်မာမာ

တာဉ်ခြင်း

တဖြာ်

ကညဉ်းမြင်း

မာခြာ်

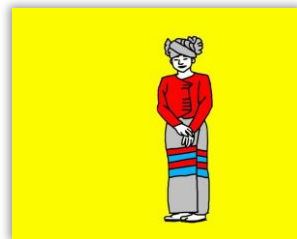
စာဉ်ကျိကြာ်

ပြာ်တူဉ်

ပြာ်အံကောဟ်

ပြာ်တူ

ကမြင်း

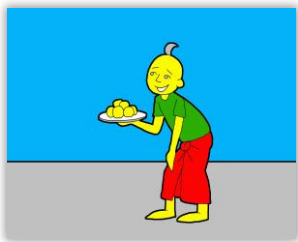
နွှဲးခဲးစး

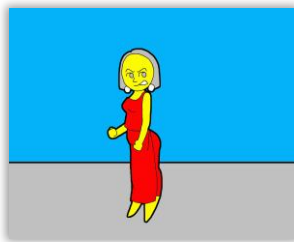
နွှဲးကိး

နွှဲးညိး

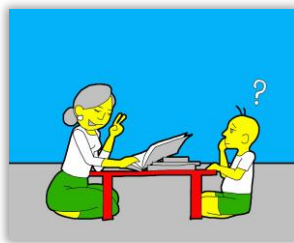
နွှဲးလိး

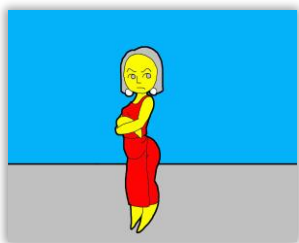
နွှဲးတုး

နွှဲးဖုး

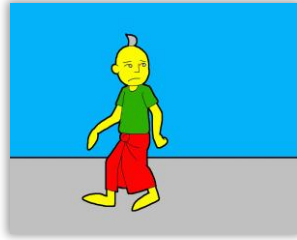

နွှဲးလိး

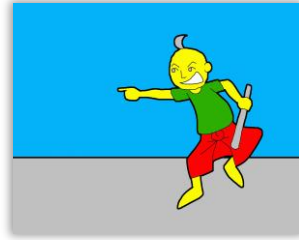

နွှဲးကောဟ်

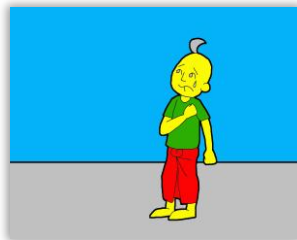
နွှဲအဲဉ်စား

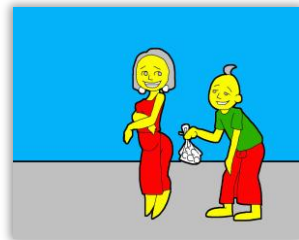
နွှဲအဲဉ်မဲအ်

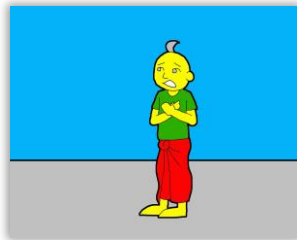
နွှဲအဲဉ်ကလာ

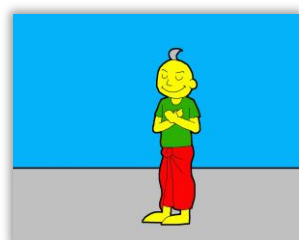
နွှဲအဲဉ်ကစူ

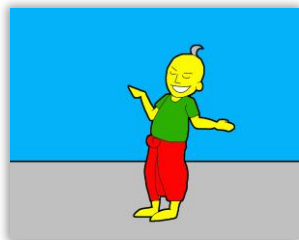
နွှဲအဲဉ်ငါး

နွှဲအဲဉ်လွအ်

နွှဲအဲဉ်အေ

နွှဲအဲဉ်ချဲဉ်းထာ

နိဉ်ပအ်

၀	တိုဉ်ညာအံ့	၁၁	မကျိဉ်အာအံး
၁	အာအံး	၁၂	မကျိဉ်အဲဉ်
၂	အဲဉ်	၁၃	မကျိဉ်အဲ
၃	အဲ	၁၄	မကျိဉ်ပိုဉ်
၄	ပိုဉ်	၁၅	မကျိဉ်ထိုဉ်
၅	ထိုဉ်	၁၆	မကျိဉ်တုဉ်
၆	တုဉ်	၁၇	မကျိဉ်ပအံး
၇	ပအံး	၁၈	မကျိဉ်စဲဉ်
၈	စဲဉ်	၁၉	မကျိဉ်စာဉ်
၉	စာဉ်	၂၀	အဲဉ်ကျိဉ်
၁၀	မကျိဉ်	၃၀	အဲကျိဉ်
၉၀	စာဉ်ကျိဉ်	၅၀၀	ထိုဉ်ဖျား
၁၀၀	အဖျား	၁၀၀၀	အထောဉ်

၁၀၀၀၀ အထောဉ်း

၁၀၀၀၀၀ အထာဉ်း

ခါဉ်းတွာဟ်ပဆဲဉ်/ကွာဉ်

၁	အပ္ပဟ်	၈	စဲဉ်ပ္ပဟ်
၂	အရဲအံ	၉	စာဉ်ပ္ပဟ်
၃	ထိုဉ်းကျီအံ	၁၀	အခဲဉ်း
၄	အတိုဉ်	၁၅	ဆဲးငါးကျီအံ
၅	ငါးကျီအံ	၂၀	ထိုဉ်တိုဉ်
၆	တုဉ်ပ္ပဟ်	၅၀	ဟားခဲဉ်း
၇	ပအံးပ္ပဟ်		

နာဉ်စား

အိ
L°

အေ
°

မိအ်
L

ဗိ
L°

အာဉ်

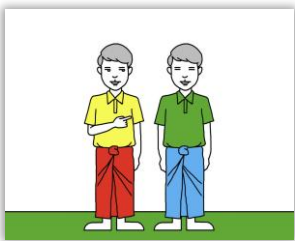
ခိအ်
L

ဗေ
°

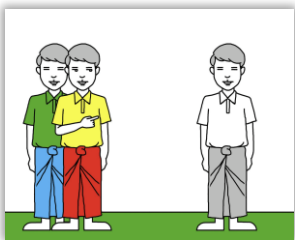
အပ္ပဉ်မာမာ

အိ
L°

မိအ်
L

အာဉ်

အပွင့်မာမာ

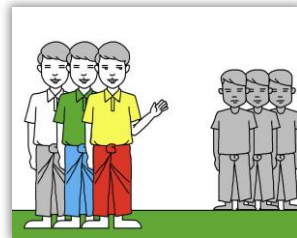
မေ့

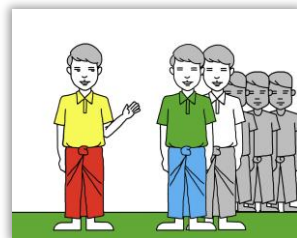
ဒေ့

မငဲ့

မိအိ

ဆီနာအ်းမြာဉ်း

တနီဉ်းကန္တ

တနီဉ်းလာ

အိဉ်ကာ

မိအံဒါဟူး (ငွဉ်းခါ)

ရာဟူး (ကျီခါ)

ကျာတပတေး

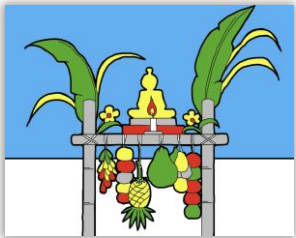
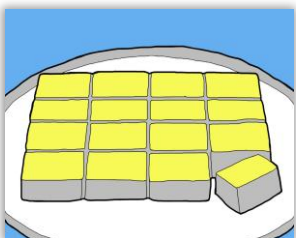
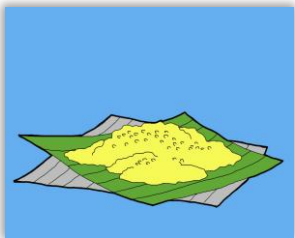
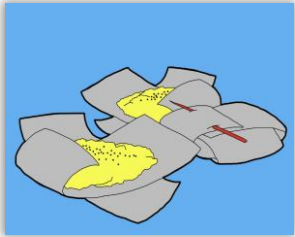
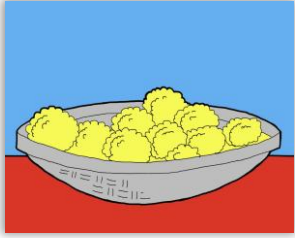
တောဟ်းကျာ

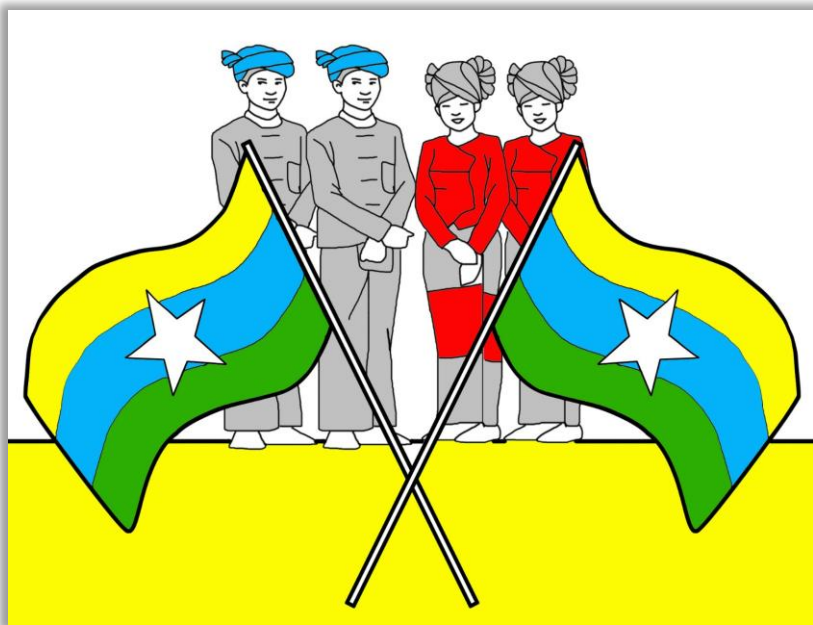
စာဉ်နဲ

ကတို့ (၁၂) တို့

၁	ကတို့တကူး (ဒါဟ်အံအေအံ)	
၂	ကတို့ကဆူဉ် (ပဲးနီအ်ထိအ်)	
၃	ကတို့နာယုဉ် (မဲးကနာဉ်)	
၄	ကတို့ဝါဆို (ကဟ်အံကဲဉ်း)	
၅	ကတို့ဝါခေါဉ် (တဲဉ်းပိုအ်)	
၆	ကတို့တော်တလိဉ်း (တဲဉ်းပိုအ်)	

၇	ကတို့တဲဉ်းကျုအ် (ဆဲဉ်ဆဲဉ်မိဉ်း)	
၈	ကတို့တဆောဉ်မိဉ်း (ပဲးကထာဉ်/ပူအ်ဗာ)	
၉	ကတို့နာတော် (ပူအ်တပူအ်)	
၁၀	ကတို့ပြာထို (ဗို့ယာအ်ကူခွေ)	
၁၁	ကတို့တပိုထွေး (ဗို့ယာအ်ကူ)	
၁၂	ကတို့တပေါဉ်း (ပူအ်ပလောဟ်)	

ပဲးကိုဉ်ကမာအံ့ကနော်

ကတိတပေါဉ်း

ပဲးကိုဉ်ကမာအံ့ကနော်အေ့

ချာဉ် (၃) ပါး

ကောဉ်နဲဉ်ကဲဉ်မြာဉ်းနီအ်ချာဉ်ကလေ့၊ချာဉ်ကအေ၊
ချာဉ်ကလွအ် ခဲထာလဲ ချာဉ်ဟိုဟ်အဲပါး။

စာကတို့တပိုထွေးပျအံ့အဆို့
လောဟ်ကိုးကတို့နာယိုဉ်ပျအံ့
နီအ် ချာဉ်ကလွအ်။

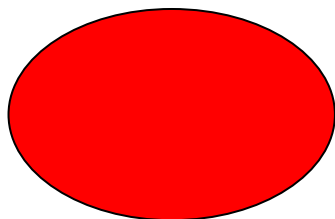

စာကတို့နာယိုဉ်ပျအံ့ဆွအံ့အဆို့
လောဟ်ကိုးကတို့တဲဉ်းကျွအ်
ပျအံ့နီအ် ချာဉ်ကလေ့။

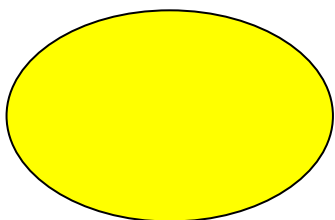

စာကတို့တဲဉ်းကျွအ်ပျအံ့ဆွအံ့
အဆို့ လောဟ်ကိုး ကတို့
တပိုထွေးပျအံ့နီအ်ချာဉ်ကအေ။

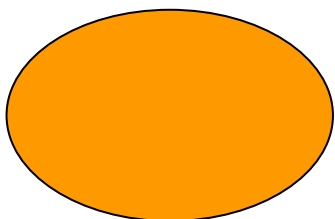
အရောင်

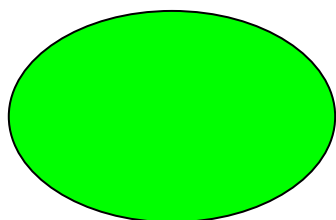
အစိန်

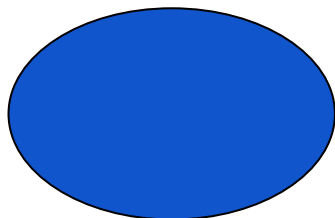
အရဲ့

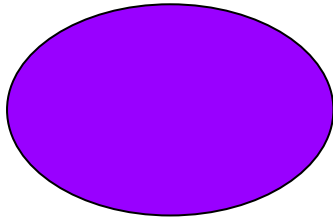
အရောင်ပွေလိဉ်းမော်

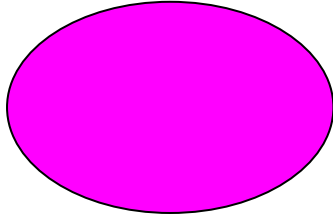
အလံး

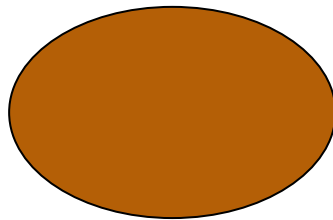
အညို/ အလူဟ်

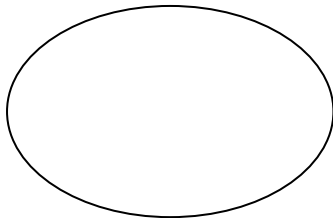
အရောင်ပွေလှိုင်း

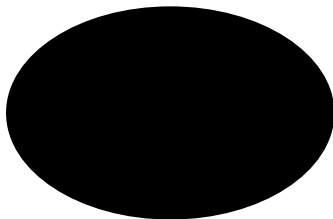
အရောင်ပို/ အပဲင်း

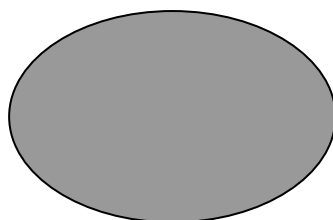
အရောင်ထူ

အကို

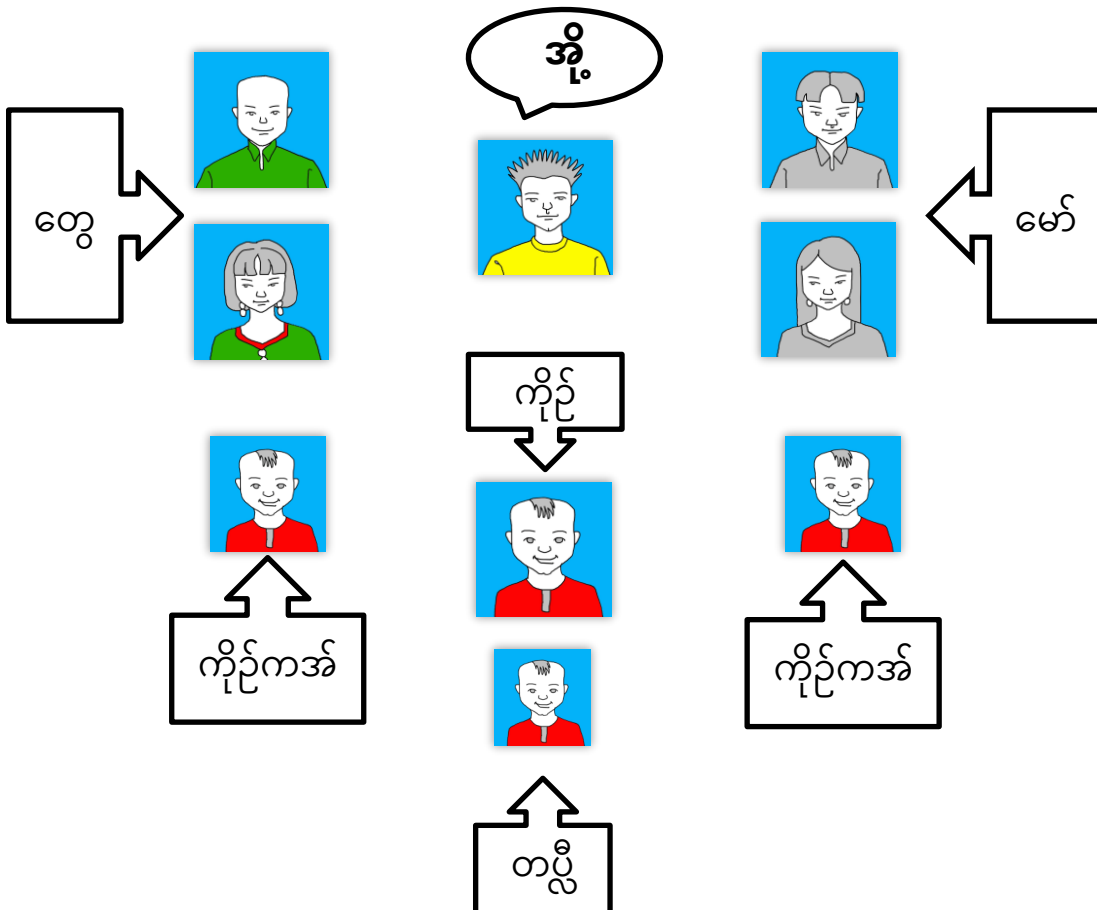
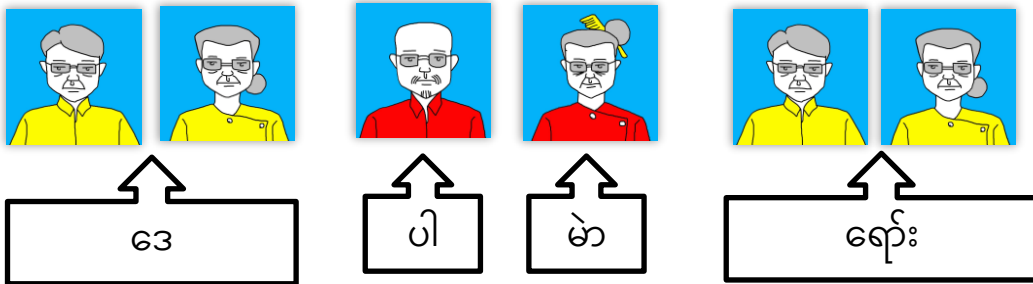
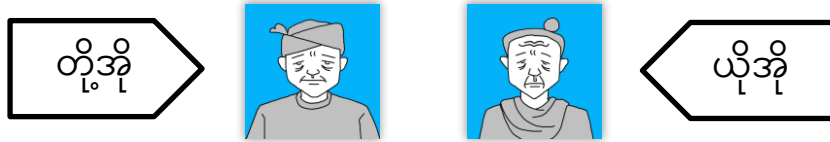

အမာဟ်

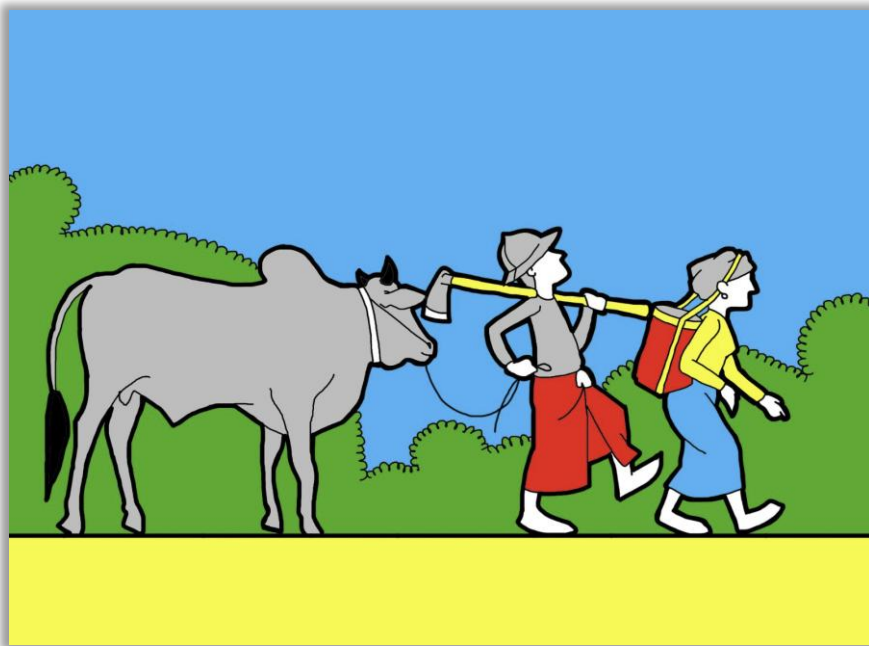
အရောင်အုအ်ညှဉ်

ကိုဉ်မာကိုဉ်ပါအဖိုဉ်

မဲပါအယောဟ်ကိုဉ်အဆိ

မဲပါနီအ် စာအရောဉ်ဆိပဒါဟ်ပိုအ်
ဖိုအ်ဆိပလးနာအ်တိုဉ်း အောဟ်တိုအ်ထာလဲ
အောအ်ဖြဉ်းဝါဖြားတယားနီအ်
အောဟ်ဒါဉ်ကျဉ်မိုအ် မိုတူး၊ မိုတူးတစာဉ်နီအ်
ဒဲဉ်မိုဖြား။ လိုးအကွအ်နီအ်
ပေါဉ်းကိုးယောဟ်မွဉ်းရး လိုဉ်လိုးအကွအ်နီအ်
လိုဉ်ဒါဉ်မိုတညား စိုဉ်းပြဟ်ဝါဟ် မြဲအ်ယဲဉ်းဝါဟ်
ထာဉ်းဖေညား။
လိုးတာဉ်ခြာဉ်းနီအ် အောဟ်ဒါဉ်စွေယားတိုအ်
မိုတူးစားစားထာလဲး ကိုးအယောဟ်လဲးဟိုဟ်။
ကော်းကိုးတိုအ် မိုတာဉ်းခါဖိုဉ်
တာကျိခါဖိုဉ်ထာလဲးဟိုဟ်။

တလောဟ်အနာရီနီအ် စွေဗိုဆီ
အဲဉ်နာရီလောဟ်နီအ်
အောဟ်ယောဟ်ဗွအံ့ကျဗိုအံ့အယောဟ်ထာလဲ
လဲဉ်းကိုကိုး ထိုဉ်နာရီ
တူဉ်နာရီဖိုအ်ဆီးပကွအ်နီအ်
ယေဉ်းဗွအံ့တိုအ်ကျဗိုအံ့ တညား။
လောအ်ခိုခါပအံ့နာရီဖေထာဉ်းညား ဝါးဖြား
ကဟ်အူဉ်ဖြား အဲဉ်းကူးထို (ဝေအမ္ပာ)
တယားနီအ် ကွအ်တီဉ် ။

တာအဆို့ အယောဟ်လိုးပဲအ်

လိုးပဲအ်ကာအ်း ငှဉ်းခါအောဟ်တိုအ်တိုအ်နီအ် ဖြဉ်းဝဲ၊
ဝါးဖြား ယဟ်လဲအ်၊ စွေဗို၊ကော်းဗို၊လာဟ်တခါး
ထာလဲ ကိုးထိုဉ်ကျောဉ်း။

တာဉ်းကိုပပဲအ်မဲအ်နီအ်နီအ် မဲပါဗိဉ်ဒါဟ်ဖူ
ထိုဉ်ကျောဉ်း တာဉ်းခြာဉ်းနီအ်
ကွေးဒါဟ်ပွအ်လဲဉ်းတိုခိုအ်။

တလောဟ်ဒါဟ်တိုအ် ထိုဉ်ကျောဉ်းနီအ်
အစိုအ်အံကွေ အံစိုအ်ခဲထာလဲ တာဉ်ကျဗိုအ်တဖအ်
ဖေကျောဉ်း ။ တယားနီအ် တဲဉ်းစီ
ဝါးဖြားကောဉ်တခဲဉ်းအံကွေတခဲဉ်း ထာလဲ
ချာဉ်ကရီအ်လဲနီအ် လောဟ်တိုအ်။

ကျီခါ မကျိဉ်အဲဉ်နာရီနီအ်စွေဗီအံ့ နားအနာရီနဲး။

လဲဉ်းကိုးကို အဲနာရီခွဲတကာဉ်းနီအ် ယေဉ်းတိုအ်
ထီဉ်ကျောဉ်း။

လောဟ်တိုအ်တညားနီအ် တာဉ်ခြာဉ်းကာအ်း

ယေဉ်းလေလွဉ်းညားဗီအံ့ပဲအ်ထာလဲ

ကျဲအံ့ဟွအံ့ဗျာကျဗီအံ့လဲအ်။

တာဉ်ခြာဉ်းနီအ် ယေဉ်းပွဉ်ဒါဟံဉ်ပီအံ့ထေ့၊

လွေးဒါဟံဉ်ပီအံ့အာမဲာပါခိုအ်အူဉ် တယားတိုအ်ထာလဲ

ကျဲအံ့ကျဗီအံ့ လဲအ်ခိုအ်။

က ခ င

စ ဆ ည

တ ထ ဒ န

ပ ဖ ဗ မ

ယ ရ လ ဝ

ဟ အ အံ